

НОВА УКРАЇНЬСЬКА СЕЛЕКЦІЯ ПШЕНИЦІ – ВАША ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ПРИБУТОК

У зерновому балансі України озима м'яка пшениця займає провідне місце. За останні роки її посівні площі та валові збори стабілізувались на рівні 6–7 млн га і 24–28 млн т. Незважаючи на те, що в лісостеповій і степовій зонах Лівобережної України в посівний період восени часто спостерігається дефіцит вологи по непарових попередниках, посіви пшениці сходять, розвиваються і формують хороший урожай. Завдяки менш морозним зимам досягається переважно нормальна перезимівля рослин. За умов достатнього технічного забезпечення, застосування добрив, засобів захисту рослин, гербіцидів вирішальне значення для отримання високого стабільного урожаю має правильний підбір сортів.

За останні роки значно збільшилась кількість зареєстрованих нових сортів. На 2018 р. до Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні, занесено 426 сортів озимої пшениці. Намітилась тенденція до внесення до реєстру значної кількості сортів зарубіжної селекції. На сьогодні вони представлені 123 сортами, що становить 29%.

Екологічний принцип поширення сортів підтверджується – в наших умовах надійніші сорти української селекції. Потреба вирощувати в господарствах кілька сортотипів – напівінтенсивних, універсальних та інтенсивних, добре адаптованих до природних умов і сучасних технологій, спонукала ТОВ «Агрофірма «Сади України» з 2002 р. розпочати свою селекційну програму. За 15 років копіткої напруженої роботи

вдалося створити 14 сортів. До Державного реєстру занесено два напівінтенсивні сорти – Орлеан (2014 р.) і Кан (2015 р.), п'ять універсальних – Тулуза, Верден, Монтрей, Ліль (2014 р.), Турі (2015 р.) та інтенсивний Бріон (2015 р.). Інтенсивні сорти Лаваль і Діжон проходять з 2016 р. державне випробування.

Впродовж останніх трьох років агрофірма стабільно отримує в Кегичівському районі Харківської області високі врожаї своїх сортів – по різних полях і попередниках від 6,5 т/га до 9,0 т/га. Налагоджене насінництво, хороша підготовка насіння на власному заводі дає можливість забезпечити потреби господарств, які оцінили потенціал наших сортів, у Харківській та сусідніх областях – Сумській, Полтавській, Луганській, Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Херсонській, Миколаївській, Черкаській, Кіровоградській, а також Одеській, Київській та Вінницькій. Така географія поширення наших сортів тішить, але разом з цим і зобов'язує успішно конкурувати з досягненнями вітчизняних і зарубіжних селекціонерів. Запорукою цього є хороший рівень господарської цінності сортів: посухостійкість, зимостійкість, стійкість до хвороб, якості зерна та потенціал урожайності до 10–12 т/га. Наведемо характеристики деяких із них.

Кан. Сорт напівінтенсивного сортотипу, різновид – лютесценс. Зимостійкість висока, критична температура вимерзання – мінус 17,5–18,0°C. Висота 105 см. Колос крупний, добре озернений. Потенційна врожайність 10 т/га. Якість зерна відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст білка 13,2%, об'єм хліба 590 мл із 100 г борошна (рис. 1).

Фото 1. Озима пшениця Кан

Фото 2. Озима пшениця Бріон

Фото 3. Озима пшениця Ліль

Бріон. Сорт інтенсивного сортотипу, різновид – еритроспермум. Зимостійкість висока, критична температура вимерзання – мінус 17,5–18,0°C. Висота 80 см, висока стійкість до вилягання. Потенційна врожайність 10,2 т/га. Якість зерна відповідає вимогам до сильних пшениць. Вміст білка 13,0%, сила борошна 300 о.а., об'єм хліба 600 мл із 100 г борошна (рис. 2).

Ліль. Сорт універсального сортотипу, різновид – лютесценс. Посухостійкість підвищена, зимостійкість висока, температура вимерзання – мінус 17,5°C. Висота 85 см. Високостійкий до хвороб. Потенційна врожайність 10,5 т/га. Вміст білка 12,5%, об'єм хліба 500 мл із 100 г борошна (рис. 3).

Лаваль – новий інтенсивний сорт. Сорт інтенсивного сортотипу, різновид – лютесценс. Посухостійкість підвищена, зимостійкість висока, температура вимерзання – мінус 17,0°C. Висота 80 см, високостійкий до вилягання та хвороб. Потенційна врожайність 11 т/га. Вміст білка 12,7%, об'єм хліба 510 мл із 100 г борошна (рис. 4).

Оцінка нових селекційних ліній, створених за останні роки, свідчить про їх перспективність порівняно зі стандартами та еталонами.

Нестабільні умови цього вегетаційного періоду – суха, затяжна осінь 2017 р., морози до 20–24°C без снігового покриву в січні 2018 р., який зійшов лише наприкінці березня – на початку квітня, та відсутність опадів у перший період відростання влаштували серйозне випробування озимій пшениці. Але добре адаптовані сорти вітчизняної селекції гідно перенесли ці витівки природи (рис. 5, 6), тоді як зарубіжні постраждали від морозів (значне підмерзання листя) та тривалого снігового покриву, про що свідчить ураження сніговою цвільлю (рис. 7).

Хлібороб завжди живе надією на урожай. Але щоб засіки були повними, потрібно ще чимало потрудитись: підживити посіви, захистити їх від хвороб і шкідників, своєчасно й без втрат зібрати та зберегти врожай.

А Г Р О Ф І Р М А
Сади України
 Тел.: +38 (098)-777-83-91, +38 (066) 777-83-91
www.sadyukrainy.com.ua

Фото 4. Озима пшениця Лаваль

Фото 5. Сорт озимої пшениці Ліль

Фото 6. Перспективні сорти озимої пшениці Лаваль і Діжон

Фото 7. Іноземний сорт озимої пшениці